

Sekundární právo v oblasti sociální politiky

Bezpečnost a ochrana zdraví při práci
Pracovní doba a doby odpočinku,
právo na placenou dovolenou

4. 10. 2019

Program přednášky

1. Bezpečnost a ochrana zdraví při práci („BOZP“)
2. Pracovní doba a doby odpočinku, právo na placenou dovolenou

čl. 31 Listiny základních práv EU

Slušné a spravedlivé pracovní podmínky

1. Každý pracovník má právo na pracovní podmínky respektující jeho zdraví, bezpečnost a důstojnost.
2. Každý pracovník má právo na stanovení maximální přípustné pracovní doby, na denní a týdenní odpočinek a na každoroční placenou dovolenou.

Fair and just working conditions

1. *Every worker has the right to working conditions which respect his or her health, safety and dignity.*
2. *Every worker has the right to limitation of maximum working hours, to daily and weekly rest periods and to an annual period of paid leave.*

BOZP

- jedna z nejvýznamnějších oblastí regulovaných pracovním právem
- podmínky, které neohrožují životy a zdraví zaměstnanců
- zahrnuje i pracovní dobu a doby odpočinku
- čl. 31 odst. 1 Listiny základních práv EU

BOZP

- množství směrnic
- nejrozvinutější oblast sociální politiky EU
- zdraví – stav plné fyzické a sociální pohody
 - viz rozsudek ESD ze dne 12. 11. 1996 ve věci Velké Británie proti Radě (C – 84/94)
- úprava BOZP zahrnuje různorodou problematiku
- předpisy EU mají především preventivní charakter

Obecná úprava BOZP

- Tzv. Rámcová směrnice o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci
 - směrnice Rady 89/391/EHS ze dne 12. června 1989 o zavádění opatření pro zlepšení bezpečnosti a ochrany zdraví při práci
 - navazují na ni další dílčí směrnice upravující problematiku BOZP zaměstnanců pracujících v určitých pracovních podmínkách

Směrnice 89/391/EHS

- zavádí opatření ke zlepšení bezpečnosti a ochrany zdraví zaměstnanců při práci
- stanoví povinnosti *zaměstnavatelů* a *zaměstnanců* s cílem snížit výskyt pracovních úrazů a nemocí z povolání

Směrnice 89/391/EHS

Pro účely této směrnice se:

- „**zaměstnancem**“ rozumí každá osoba zaměstnaná zaměstnavatelem, včetně učňů a stážistů, s výjimkou osob zaměstnaných v domácnosti;
- „**zaměstnavatelem**“ rozumí každá fyzická nebo právnická osoba, která je smluvní stranou pracovní smlouvy se zaměstnancem a odpovídá za podnik nebo závod

Směrnice 89/391/EHS

Článek 2

Oblast působnosti

1. Tato směrnice se vztahuje na všechny činnosti veřejného i soukromého sektoru (průmysl, zemědělství, obchod, administrativní činnosti, služby, vzdělání, kulturu, zábavu atd.).
2. Tato směrnice se nevztahuje na činnost určitých veřejných služeb, například ozbrojených sil nebo policie, nebo na určité činnosti civilní ochrany, jejichž zvláštní povaha odporuje této směrnici.

V těchto případech musí být s ohledem na cíle této směrnice zajištěna v co největší míře bezpečnost a ochrana zdraví zaměstnanců.

Dílčí úprava BOZP

- na základě směrnice 89/391/EHS přijaty další směrnice upravující dílčí otázky BOZP
- týkající se zejména
 - obecných minimálních požadavků na pracovní podmínky na pracovišti (směrnice Rady 89/654/EHS)
 - obecných požadavků na pracovní zařízení (směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/104/ES)
 - osobních ochranných pomůcek a oděvů (směrnice Rady 89/656/EHS)
 - ochrany BOZP v některých odvětvích činnosti
 - stavebnictví
 - těžební vrtný průmysl
 - povrchový a hlubinný těžební průmysl
 - práce na rybářských plavidlech
 - práce v prostředí s nebezpečím výbuchu
 - ...

Pracovní doba a doby odpočinku

- patří mezi základní pracovní podmínky zaměstnanců
- čl. 31 odst. 2 Listiny základních práv EU

Úprava pracovní doby

- **směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/88/ES o některých aspektech úpravy pracovní doby**
 - nahradila předchozí úpravu obsaženou ve směrnici 1993/104/EHS ze dne 23. 11. 1993 o některých aspektech úpravy pracovní doby
- věcný rozsah působnosti:
 - Délka týdenní pracovní doby
 - Týdenní odpočinek
 - Denní odpočinek
 - Přestávky
 - Dovolená
 - Některé aspekty noční práce
 - Některé aspekty práce na směny
- zahrnuje všechna odvětví činností (veřejný i soukromý sektor)

Cíle právní úpravy pracovní doby

- zlepšení bezpečnosti práce, pracovní hygieny a ochrany zdraví při práci je cíl, který by neměl být podřízen úvahám ryze ekonomické povahy,
- dostatečná doba odpočinku pro všechny pracovníky
- nutnost omezit délku noční práce, včetně přesčasové práce

Základní pojmy

- **Pracovní doba**
 - jakákoli doba, během níž pracovník pracuje, je k dispozici zaměstnavateli a vykonává svou činnost nebo povinnosti v souladu s vnitrostátními právními předpisy nebo zvyklostmi,
- **Doba odpočinku**
 - každá doba, která není pracovní dobou
- **Noční doba**
 - každá doba v délce nejméně sedmi hodin, která ve všech případech musí zahrnovat dobu 0:00 a 5 h,
- **Práce na směny**
 - způsob organizace práce ve směnách, při kterém pracovníci jeden druhého střídají na stejných pracovištích podle určitého rozvrhu, včetně střídajících se turnusů (nepřetržitý nebo přerušovaný), nutnost pracovat v různé dobu během určitého období dnů nebo týdnů

Požadavky na pracovní dobu

- **Maximální stanovená týdenní pracovní doba**
 - 48 h včetně práce přesčas
- **Denní odpočinek**
 - 11 po sobě jdoucích hodin během 24 hodin
- **Přestávky v práci**
 - při pracovní době delší než šest hodin nárok na přestávku na odpočinek
 - Podrobnosti přestávky v práci, včetně délky a podmínek pro její přiznání, stanoví kolektivní smlouvy nebo dohody uzavřené mezi sociálními partnery, nebo nejsou-li takové dohody uzavřeny, vnitrostátní právní předpisy.
- **Týdenní doba odpočinku**
 - za každé období sedmi dnů minimální nepřetržitý odpočinek v délce 24 hodin + jedenáctihodinový denní odpočinek
- **Dovolená za kalendářní rok**
 - nejméně čtyři týdny placené dovolené
 - nemožnost vyplacení dovolené kromě případů skončení pracovního poměru

Děkuji za pozornost!